

Monogràfic: “*la vida més enllà de l’escola*”

Joan Serra-Capallera

Director Àmbits de Psicopedagogia i Orientació

DOI: <https://doi.org/10.32093/ambits.vi5850477>

Passats prop de sis anys de l’aprovació del Decret 150/2017 *que regula l’atenció educativa a l’alumnat en el marc d’un sistema educatiu inclusiu*, encara són molts els interrogants que planen sobre el seu desplegament com a conseqüència tant d’alguns evidents avenços com d’explícites incerteses i més d’una contradicció. N’és un exemple prou feient la reconversió de les escoles d’educació especial en centres proveïdors de serveis i recursos per a les escoles ordinàries mentre, en paral·lel, s’incrementa el nombre de noves escolaritzacions que s’hi donen. En aquest sentit, aquests darrers anys, des de la línia editorial i de continguts d’ÀMBITS, hem volgut posar èmfasi, entre d’altres, en tres qüestions que pensem són cabdals tant a nivell conceptual com de concreció pràctica per a la implementació d’un sistema educatiu inclusiu que abasti la totalitat de les etapes educatives: el seu caràcter estructural i no conjuntural, el seu abast molt més ampli que el que implica el binomi discapacitat-inclusió i la seva dimensió social i política. És a la tercera qüestió, que li dediquem, encara que parcialment, el monogràfic que agrupa bona part dels articles d’aquest número.

A les darreries del segle passat, el sociòleg i crític cultural novaiorquès Neil Postman afirmava que l’escola no acabaria amb la pobresa, però que podia ajudar-hi. Fent un símil fàcil, les escoles no acabaran amb l’exclusió –personal, comunitària, social, econòmica, cultural,...-, però poden ajudar-hi. Des d’aquesta òptica, quan el decret del dos mil disset advoca per la consolidació d’*“un sistema educatiu inclusiu”* i no limita la seva implementació només a la “inclusió de determinats alumnes a les escoles” assumeix el repte d’avançar des de plantejaments estructurals contra el que per a molts ciutadans suposa construir el seu trajecte vital en els viaranyes de l’exclusió.

Com a sistemes oberts altament interaccionats i interactuats, les escoles no s’expliquen ni s’esgoten en elles mateixes, tampoc el sistema educatiu. És, doncs, cabdal tenir-ho present en una època en la que els discursos i la innovació escolar es centren massa sovint només en “l’operativitat metodològica”, i ho és, també, perquè urgeix reprendre, tal com ja hem posat de manifest en anteriors ocasions, el debat constructiu sobre les finalitats del sistema educatiu: els perquè de l’educació pública, com també els per a què i per a qui i no solament el com fer-ho. Sens dubte que ara és el moment de revisar i actualitzar les eines metodològiques, però tant o més important és repensar la idea de subjecte i comunitat que subjau sota les decisions metodològiques i educatives. En les respostes a aquestes qüestions és on se situa l’argumentari i la

pràctica que hauria de sustentar el “sistema educatiu inclusiu”. D’aquí el seu caràcter estructural que mencionàvem a l’inici; d’aquí l’efecte limitador de sustentar l’argumentari del model inclusiu només en el binomi discapacitat-inclusió en tant que el terme “inclusió” pot connotar només “incloure” determinats alumnes en el sistema educatiu vigent no inclusor, quan del que estem parlant és de la radicalitat que suposa el model inclusiu en quan a “canvi de sistema”.

És des del que acabem de plantejar molt breument que adquireix significació i es fa evident la dimensió social i política d’un sistema educatiu inclusiu. Dimensió que, encara que amb evidents limitacions, hem volgut recollir en aquest monogràfic el qual hem titulat *“la vida més enllà de l’escola”*. En aquest sentit, la lluita de la noia veneçolana amb síndrome de Down contra l’exclusió –de gènere, de procedència, de cultura, de forma de ser i existir- que analitza i descriu l’article guanyador del segon Premi Pere Pujolàs que atorga la Universitat de Vic i que podreu llegir en aquest número, recull la mirada prismàtica i d’ampli abast a partir de la qual hauríem d’entrecruar i interconnectar els múltiples camins que construeixen el sistema educatiu inclusiu. Tal com es desprèn de la seva lectura “l’escola pot ajudar”, però hi ha *“tota una vida més enllà de l’escola”* com diria Postman. Una vida sovint construïda en els marges i al marge. De les trajectòries vitals dels marges i dels professionals que hi treballen, dels convenciments, de les necessitats, de les victòries i de les mancances n’hem volgut parlar en aquest número de maig. Així, a més de l’esmentat article, hi trobareu reflexions des dels centres educatius que analitzen i qüestionen els processos de transició un cop acabada l’escolarització obligatòria, projectes de centre de forta implicació comunitària i en constant transformació per l’equitat, l’impacte que els processos d’inclusió educativa tenen en el benestar emocional dels alumnes i en les famílies i diferents aportacions – Can Calopa, Fundació AMPANS, AURA Fundació, Fundació Catalana Síndrome de Down- que reflexionen sobre l’exclusió i sobre el trànsit, tot sovint complex, cap a una societat inclusiva per a molts nois i noies.